

NYHETER

LANDSBYGDSUTVECKLING

När vi kommer har byn kraftsamlat. Men förutom de fem som möter oss är det många andra som ser till att det händer saker i Ludvigsborg. Från vänster Gunilla Jansson, Jan Hansson, Camilla Jönsson, Bo och Helena Bertilsson.

FOTO: LARS BRUNDIN

Här är byn som får alla rätt

LUDVIGSBORG

■ **Tomterna säljs. Skolan bygger ut. Och byborna samlas kring aktivitetshallen de vill bygga. Vad är det magiska med Ludvigsborg utanför Hörby? En av Sveriges främsta forskare inom landsbygdsutveckling har svaret: de träffar rätt på varenda nyckelfaktor av det som avgör om ett litet samhälle ska blomstra.**

Sättet vi träffas på är talande för byn. Vi hade tänkt möta Gunilla Jansson och Helena Bertilsson från Intresseföreningen Ludvigsborgshallen. Men det blir snart trångt på barstolarna i Ica-butikens fikarum. Fler bilar rullar in på parkeringen (som såklart är utbyggd och nyasfalterad).

Det är som om någon har ringt in byns insatsstyrka.

Camilla Jönsson, rektor för friskolan, dyker upp. Jan Hansson, företagaren som säljer tomterna i byn, kommer ihop med Gunilla.

Och Bo Bertilsson, han som driver affären tillsammans med frun Helena, ansluter från lagret.

Så sitter vi där med fem starka företrädare från byn där alla hårdfakta talar om tillväxt:

■ Antal invånare har ökat från 1300 till dryga 1500 på tio år. Störst inflyttning under den perioden noterades 2016, då 201 personer bosatte sig här. Merparten i åldrarna 25–44 år.

■ Ludvigsborgs friskola utökade med högstadium 2012 och har nu 200 barn

i kö, lika många som antal elever på skolan. I andra kommuner går skolbussen från land till stad. Här kör tre bussar runt och hämtar ut barn i andra riktningen.

■ Av 19 tomter i byns nya villaområde finns bara några få kvar. Ett nytt markområde söder om samhället är detaljplanerat, där försäljningen av nya tomter snart inleds.

■ Paret Bertilsson tog över butiken 2001. Omsättningen då: 3 miljoner. Idag har den tiodubblats.

■ **En bit in i samtalet** är det Camilla Jönsson som säger något som låter som ett motto.

– Är vi attraktiva som samhälle så säljs tomterna, då får kommunen in fler invånare och skattebetalare. Allt hör ihop.

Men så är det ju den där kronan på verket – allaktivitetshallen de tänker bygga. I över fem år har den

Nere till höger om vägen ligger friskolan. Längst bort till vänster skymtar det nya villaområdet.

funnits på idéstadiet. Alla vill ha den. Skolan bussar sina elever till Friskis i Höör eller simhallen i Hörby för att kunna ha gymnastik. Ringsjöns stränder är fulla av vårdhem som behöver mer plats till rehabträning. Hörby kommun har lovat att hyra mycket halltid.

– Nu är det ännu fler barn och ungdomar som måste åka någon annanstans för att träffas. Här finns inget, vare sig inne eller ute, säger Gunilla Jansson.

■ **Ur idén om en hall** föddes intresseföreningen. Det behövdes helt enkelt ett forum för att kunna ta alla tankar vidare. I workshoppar har byborna jobbat fram en idélista på vad som skulle kunna finnas under taket till den 1600 kvadratmeter stora hallen: klättervägg, gym, uteaktiviteter som cykelbanor och strövlingor med hallen som utgångspunkt.

Men våga inte kalla den för sporthall. Lika viktigt är att det blir innehåll för själen. Det ska finnas plats för teater och konserter. Kanske kan de även få till en liten hälsocentral.

– Jag har en skolsköterska på 80 procent. Hon hade gärna jobbat 100. Skulle man kunna finnas borta vid hallen två förmiddagar i veckan? funderar Camilla Jönsson.

■ **Platsen, mitt emot** nya villaområdet, är utsedd och detaljplanerad. Från EU-projektet Mittskåne utveckling har de fått 250 000 kronor till en förstudie.

– Nu behöver vi bara 25 miljoner till, säger Gunilla Jansson krasst.

Nästa uppdrag blir därför att skriva en ansökan till Allmänna arvsfonden, och därefter till Sparbanksstiftelsen. Utöver det hoppas de på lokala sponsorer och på

att privatpersoner ska köpa andelar i hallens ekonomiska förening till dess att hela finansieringen är säkrad.

■ **Vad får vissa byar** att göra braksuccé och andra att tyna bort? Vi sökte svaren hos Cecilia Waldenström, universitetslektor på SLU i Uppsala och en av landets mest erfarna forskare inom landsbygdsutveckling.

Två lättfunna förklaringsar till Ludvigsborgs framgång handlar om ren geografi. Läget för friluftsliv är perfekt, mitt emellan Ringsjön och Fulltofta naturreservat. Läget för arbetsliv är lika bra, med några kilometer ut till expressbuss eller bilpendling på E22.

Utöver det finns de viktigaste framgångsfaktorerna i att invånarna i byn gör saker tillsammans.

– Aktiviteterna man skapar, ett hus där folk kan gå och gympa eller ha möten, sådant spelar stor roll. Det

RÅD FRÅN VETERANER

KD måste våga vara annorlunda

JÖNKÖPING

■ Kristdemokraterna måste våga prata om kristna värderingar om stödet för partiet ska öka. Det var rådet från den tidigare partiledaren Alf Svensson när han talade inför cirka 1000 kristdemokratiska politiker.

– Vi ska göra livet lättare att leva, det är därför vi pratar värderingar, sade han.

Även den norske partikollegan, tidigare statsminister och partiledare för Kristelig folkparti Kjell Magne Bondevik uppmanade deltagarna på partiets kommun- och landstingsdagar att våga.

– Våga vara annorlunda, sade han och fortsatte:

– Vi måste som kristdemokrater vara annorlunda. Vi behöver inte fler liberal-konservativa eller socialistiska partier. Vi behöver ett parti som prioriterar annorlunda, som vågar föra in andra värderingar i poli-

FOTO: GWEN NILSSON/TT

Hedersordförande och tidigare partiordförande Alf Svensson och Norges tidigare statsminister och partiledare för Kristelig folkparti, Kjell Magne Bondevik.

tiken. Det spelar ingen roll om 90 procent är emot, tio procent innebär en kraftig förstärkning av Kristdemokraterna, sade Bondevik.

– Jag håller med honom, jag har inte gett mig in i politiken för att vara som alla andra. Jag tror att kristdemokraterna har en väldigt viktig roll att spela i de kommande årens svåra integrationspolitiska debatt, sa partiledaren Ebba Busch Thor. TT

FLERA ÖVERFALL

Våldtäktsmän jagas i Uppsala

■ En misstänkt våldtäkt och två misstänkta våldtäktsförsök har inträffat i Uppsala sedan fredag kväll.

Polisen jagar nu flera gärningsmän samt satsar på trygghetsskapande åtgärder.

Tidigt på lördagsmorgonen larmades polisen om en misstänkt våldtäkt i Valssätra i Uppsala. Brottet ska ha skett utomhus mot en 27-årig kvinna. Och bara några timmar tidigare, kl 03, blev en 23-årig kvinna överfallen i centrala Uppsala. TT

VEMDALEN

Tolvåring död i skidolycka

■ En tolvårig pojke har omkommit i en skidolycka i Vemdalskalet i Härjedalen.

Pojken försvann från sina anhöriga när han valde en annan nedfart i backarna. Försvinnandet anmäldes vid lunchtid på lördagen, och ett par timmar senare hittade pojken medvetslös och svårt skadad i nära anslutning till en av pisterna.

– Exakt vilka skador pojken hade eller hur olyckan gått till har jag inga uppgifter om, säger Johan Aittamaa vid polisen.

Såvitt känt finns inga vittnen till olyckan. Tolvåringen fördes till sjukhus i helikopter och avled under transporten. TT

DJUR

Hund kom hem efter 1,5 år

■ Efter att ha varit försvunnen i ett och ett halvt år har hunden Sickan hittats och kunnat återförenas med sin husse.

Sickan, av rasen drever, försvann från sin rastgård i Fjärås i Kungsbacka kommun hösten 2016.

För några dagar sedan dök Sickan upp i Falkenberg, i mycket gott skick. Men hur hon hamnade där, och var hon befunnit sig, är ett mysterium och därför har familjen lagt ut en efterlysning på sociala medier för att få veta vad som hänt. TT

450

år av riksdagshistoria finns nu på nätet. Över tre miljoner sidor av riksdagsdokument, från Gustav Vasas tid fram till tvåkammarriksdagens slutår 1970, att ta del av på nätet. Det är dels riksdagsakter från åren 1521-1617 och 1719-1734, dels dokument från ständsriksdagen 1627-1866, samt handlingar från tvåkammarriksdagen under åren 1867-1970, som digitaliserats. Riksdagsbiblioteket i samarbete med Kungliga biblioteket står bakom arbetet. Kungliga biblioteket har för några år sedan blivit klar med digitaliseringen av 6 000 av Statens offentliga utredningar (SOU), och Riksdagsbiblioteket ville inte vara sämre. TT

FOTO: HUSSEIN EL-ALAWI

gör att människor trivs bättre på platsen, de får mer länkar till varandra. Samhället blir inte bara en sovstad. Jag vet folk som flyttat från ställen här i Uppland, ganska livskraftiga samhällen, för att det inte finns några relationer mellan folk, säger Cecilia Waldenström.

Att vara många som drar lasset är lika viktigt. Här hänvisar Waldenström till en studie av Simon Jonegård, som undersökt hur samspelet mellan människor fungerade i olika områden av det som kallas biosfärområde Östra Vätternbranterna.

– I den ena bygden var nätverken så täta att man inte var beroende av enskilda eldsjälur. Över tid hade man byggt upp så starka nätverk att om någon föll bort så fanns alla de här relationerna ändå. På en del andra ställen bygger det

FAKTA

Tre gårdar blev en by

■ Ludvigsborg var från början var byn en herrgård med tre gårdar vid namn Röinge, men när Ludvig Stiernblad tog över gården Röinge 1 år 1798 fick han godkänt på ett förslag om namnändring till Ludvigsborg.

■ Idag bor här över 1500 invånare. Byföreningen och Intresseföreningen för nya hallen är tongivande föreningar. ■ Här finns Ica-butik, förskola, friskola, bilverkstad och ett pensionat, Granliden, som just nu är till salu. ■ Däremot saknas, förvånande nog, en pizzeria.

på att få personer är väldigt engagerade. Men när deras föräldrar plötsligt behöver mer hjälp eller något annat kräver mer tid, då faller alltihop.

Och lika viktigt – att man har gjort saker tillsammans förut. I Ludvigsborg höll man på redan på 1980-talet, då byborna anlade både tennisbana och dansbana.

– Man får gemensamma erfarenheter. Man kan ta sig igenom sådant som är tungt. Det är inte så lätt att få de där pengarna, och när man väl har dem så är det jättemycket byråkrati inom landsbygdsprogrammen.

Efter träffen i fikarummet tar Gunilla Jansson med oss på guidad biltur genom samhället. Hon är en pensionerad konsult, med lång chefsfarenhet från räddningstjänsten. Redan 1993 var hon med om att starta Ludvigsborgs friskola och

har sedan dess inte kunnat hålla sig borta från att driva byns projekt.

Hon och maken har skaffat tomt och ska bygga sig ett enplanshus inne i samhället, bara några hundra meter från platsen där hallen ska stå.

Vi ser jordhögar och en grävskopa. Det är lätt att tro att hallbygget redan har startat. Men man har bara tippat lite massor till grunden, material som blev över när affären byggde sin parkering.

Det är en lång väg kvar.

– Det är sjutton att det ska ta så lång tid, men det är så viktigt att vi visar att vi har en uthållighet, att vi verkligen vill detta.

TEXT: JONAS

NYRÉN

jonas.nyren

@ohd.se

TEXT: ELINOR

STRAND

elinor.strand

@ohd.se

